

PE 2033

Slovenka

5

GLASILO SLOVENSKE PROTIFAŠISTIČNE ŽENSKÉ ZVEZE
ZA SLOVENSKO PRIMORJE

27. APRIL TRILETNA USTANOVITVE OSVOBODILNE FRONTE

Ko je aprila 1941 razpadla versajska Jugoslavi-
ja in so njeno ozemlje okupirale fašistična Nemči-
ja, Italija in Madžarska, so narodi Jugoslavije osta-
li prepuščeni sami sebi. Vodstvo - begunska vlada s
kraljem Petrom na čelu - jih je prodala fašističnim
zverem, sama pa z naropanim in iz žuljev delovnega
ljudstva tistim denarjem odšla v inozemstvo na
varno.

Za narode Jugoslavije je prišla velika preizkuš-
nja.

Toda v teh težkih urah pa ni pozabila svojega
naroda, toliko klevetana Komunistična Partija Slove-
nije. Na njeno pobudo so se 27. aprila 1941 leta ses-
tali v Ljubljani predstavniki vseh svobodoljubnih
strank in ustanovili našo Osvobodilno fronto.

27. april 1941 leta je rojstni dan Osvobodilne
fronte in narodni praznik za slovenski narod.

Na ta dan je slovenski narod prevzel lastno us-
do v svoje roke. Odločil se je za neizprosen boj pro-
ti smrtnemu sovražniku vsega človeštva - fašizmu. Na
rod hlapcev je postal narod borcev. Osvobodilna fr-
ta je organizirala partizansko vojsko, v katero
so trumoma stopali najboljši sinovi slovenskega naroda.

Ona je klicala pod svoje okrilje vse poštené Slo-
vence in Slovenke. Klicala je mladinc, klicala je že-
ne. Vse do tega dne je bila slovenska žena zapostava-
ljena v javnem in političnem življenju, njen delež je
bil le nevidno trpljenje. Slovenska delavka in kmeti-
ca se je znojila od jutra do večera, po končanem de-
lu pa so ji begale glavo misli ob pogledu na otroke;

vedela je, da jih čaka isto, prav tako življenje. Svo-
jih pravic si ni mogla priboriti niti z največjim
trudom. Kako tudi? Saj ni imela nikjer odločilne be-
se, saj ni smela dvigniti svojega glasu na noben-
nem mestu. Potisnjena je bila med kuhinjske zidove.

Šele Osvobodilna fronta ji je dopovedala, da
mora žena postati enakopraven član človeške druž-
be, da mora sodelovati v javnem življenju, da mora
tudi ona odločati o usodi svojih otrok, o usodi na-
še domovine. OF je prikazala ženi nevarnost, ki ji
je pretila od fašizma. Poklicala jo je v borbo za
enakopravnost, v borbo za srečnejšo bodočnost nje-
nih otrok. Slovenska žena je razumela, da je prišla
tista ura, ko si bo lahko priborila tiste pravice, v
ki jih do sedaj še nikoli ni imela. Z visokim pole-
tem je šla v borbo, s hvaležnostjo v srcu je sledila
Osvobodilni fronti, ki ji je pokazala pravo pot.
In danes praznuje slovenska žena tretjo obleti-
nico Osvobodilne fronte. Praznuje jo v okviru naše
izprosnе borbe proti tistim, ki so prizadejali slov-
enski naši narod tihiko gorja, ki so krivci potokov
nedolžne krvi - proti nemškim banditom in domačim
izdajalcem, ki za judaževе grošo prodajajo svoj na-
rod nemškemu fašizmu. Danes pa lahko z veseljem in
ponosom gledamo na uspehe, ki jih je doseglo slo-
venska žena v teku triletnе narodno osvobodilne
borbe. Iz delavk in kmetic so postale junaške bor-
ke, politične delavke, enakopraven član človeške
družbe. Sedaj vodi naša žena naša domovino
Osvobodilna fronta je dala slovenski ženi ena-
kopravnost. Na vsem osvobodjenem ozemlju se vršijo
volitve v Krajevne Narodno Osvobodilne Odbore
in v Okrajne skupščine. Slovenske žene in dekleta
stopajo prvič v zgodovini na volišče in odločajo
o ureditvi svoje vasi, okrajev, pokrajin, naše domo-
vine. Naše žene - enakopravne z moškimi - tovariši

vestno vršijo posle v Narodno osvobodilnih odborih, odborih OF in gospodarskih komisijah. Naša žena ne odloča samo o svoji bližnji bodočnosti, odloča o bo dočnosti vsega slovenskega naroda v okviru bodoče demokratične in federativne Jugoslavije.

Te pravice pa nam je mogla dati samo Osvobodilna fronta, katere triletnico praznujemo letos še pod fašistično peto, prihodnje pa bo slovenska žena praznovala v svobodni domovini in takrat bo dokončno spoznala, kaj je osvobodilna fronta dala slovenski ženi.

PRIMORSKE SLOVENKE!

PRIMORSKE ŽENE IN DEKLETA!

Prvič v zgodovini se obrača oblast do vas kot k polopravnim državljanom. To dela naša ljudska oblast, naše demokratično predstavništvo, Slovenski Narodno Osvobodilni Svet, ki je izšel iz naše osvobodilne borbe, iz svete domovinske vojne jugoslovanskih narodov.

PRVIČ V ZGODOVINI KLIČEJO SLOVENSKO ŽENO NA VO LIŠČE, da bo sama ob strani z možem gradila naš novi, kmalu osvobodjeni dom, da bo v njem kot enakopraven član povzdigla svoj glas in ga tudi uveljavila.

PRIMORSKE SLOVENKE!

II. zasedanje Protifašističnega Sveta Narodne Osvoboditve Jugoslavije (AVNOJ-a), najvišje predstavništvo jugoslovanskih narodov v novi, demokratični, federativni Jugoslaviji, je potrdilo priključitev Slovenskega Primorja in Slovenske Benečije k Titovi Jugoslaviji. Zato je glas, ki ga boste oddale na volišču obenem klie svetu, da vsa PRIMORSKA GLA-

SUJE ZA ZEDINJENO SLOVENIJO V OKVIRU NOVE, DEMOKRATİČNE, FEDERATIVNE, JUGOSLAVIJE.

Do Zato: VSE DO ZADNJE NA VOLIŠČE!

Koboste postavljale kandidate na skupnih listah OF, glejte, koga boste pooblastile, da vas bo zastopal v krajevnih narodno osvobodilnih odborih in Okrajnih narodno osvobodilnih skupščinah. Volit take može in žene, ki so pošteni, ki jim mirno lahko zaupate usodo svoje občine, ki so se izkazali, ko je bilo nevarno biti Slovenec, ki so se izkazali zdaj, ko je treba tvegati življenje za narodnost in prepričanje. Sicer bo vsak poslanec moral neposredno odgovarjati svojim volilcem in ga bodo lahko ti vsak čas odpoklicali, če bi jim ne bil po volji. Vendar živi med nami toliko sijajnih mož in žena, ki so se izkazali v borbi, da pomot ne bomo delali.

PRIMORSKE ŽENE!

Stopajte pogumno v strnjene vrste na volišče. Volite in bodite voljene!

VELITE USODO SVOJEGA NARODA, SVOJIM OTOK, SAME V SVOJE KREPKE, OD DLA UTFULNE ROKE! POSTANITE V NESNICI GOSPODARICE SVOJEGA DOMA!

Dnevi od 15. maja do 15. junija, ko bodo množice slovenskega ljudstva na primorskem stopale na volišče, bode za vse Slovence praznik, ki bo večno ostal zapisan v zgodovini slovenskega naroda za ženo. Odslej bo njena želja in njena volja soodločala na Slovenskem.

NAJ ŽIVI ENAKOPRAVNOST ŽENE, KI JO JE PRINESLO IN UVELJAVILO NARODNO OSVOBODILNO GIBANJE! NAJ ŽIVI ZAVEDNA DRŽAVLJANKA NOVE TITOVE JUGOSLAVIJE!

Primorske Slovenke! Vse do zadnje na volišče! S svojim nastopom na volišču dokažimo, da smo doumele klic našega narodnega Predstavnštva Slovenskega Narodno osvobodilnega Sveta (SNOS-a) do

kažimo, da smo enakopravne v resnici, dokažimo, da smo vredne zaupanja!

Pokrajinski odbor SPŽZ
za Slovensko Primorje

Slovenski materi!

Da lahko rečemo, da smo prave slovenske matere se moramo tudi izkazati. Postaviti se moramo v prv vrsto, ako hočemo pokazati, da smo v srcu ohranile zvestobo naši domovini.

Ako je bila kdaj potreba pokazati se in se postaviti, tedaj je to sedaj. Samo še par korakov je do zmage, do svobode! Saj je že dosti let bilo toptano naše slovensko ljudstvo; ni smelo govoriti ne peti, niti skoro bi rekla dihati po slovensko.

Torej korajžno naprej!!

Dajte slovensko matere lep zgled vašim hčeram, vašim sinovem, vzpodbujajte jih in podučujte jih za kaj gre. Ve matere! Ve ste že izkušene iz pejšnje svetovne vojske; mar niste okusile trpljenja, preganjanja in zatiranja v pregnanstvu, po tabo = riščih?

Saj ste doživelo kako so zatirali cele družine, kako so morili nedolžne otročice in vse zato, da bi našeslovensko ljudstvo pokončali. A niso nas pa tudi no bodo nas! V resnici se je skrčilo naše število zato pa na delo kar nas je, bolj živo in korajžno.

Moramo biti neustrašni!

Zavedajmo se, da gradimo za svobodo. Ve matere ne smete biti omahljive! Dolgo vrsto let ste negovale svoje otročice, zdaj so odrasli in radi bi jih očuvali zla. Vem, reklo boste, moram skrbeti zanje! Najhni otroci najhne skrbi, veliki otroci velike skrbi.

A sedaj so nujni časi, treba je pohiteti in prijeti za krmilo, da si bo^{me}šani ladjo krmarili, da nam bo plula po varnem morju. Potem bomo lahko srečni - in zadovoljni. Brez žrtev žal ne gre.

Vsi na volišče! Vsi v partizane!

Svoboda se bliža - hitimo ji nasproti!

Primorska mati.

POKAZALI JO JE,

V PRAVI LUCI!

Da bi odvrnili primorsko ljudstvo od odkrite - borbe proti smrtnemu sovražniku vsčga človeštva-fašizmu, da bi razbili enotnost Primorcev in Primork v času, ko slovenski narod bije krvavi boj za svojo srečnojšo bodočnost, se poslužujejo izmočki našega naroda, slovenski Judeži - švabobranci vseh mogočih laži.

Upajo si govoriti tisti, ki so v stari Jugoslaviji živeli na račun slovenskega ljudstva, katero so končno tudi prodali fašističnim zverem. Danes pa ti širokoustneži žive od judeževih grošev katere do- bijo za svoje izdajalsko početje od Hitlerjeve Nem čije. Ti "borci" nam govorijo, da se borijo proti sovražniku slovenskega ljudstva - proti partizenom. Mi pa dobro vemo, da sovražnik slovenskega naroda je samo eden in to je nemški fašizem in z njim zveza= ni pomagači. Saj se je prav tako izrazil angleški - ministerski predsednik gospod Churchill "Sloven - skemu narodu grozi nevarnost edino od nemških ban- ditov in njihovih pomagačev."

Primorskemu ljudstvu ni treba razlagati, kdo je naš sovražnik. Na svojih plečih dovolj občuti udar- ce nemških banditov in Rupnikovih izdajalskih šva bobrancov. Nedolžne žrtve - matere otroci, starci-po

žgani domovi in vasi, to so krvavi sledovi barbar-
skega početja Nemcev in švabobrancev, ki bodo v zga-
dovini oznanjali še poznim rodovom, kdo j. bil sov-
ražnik slovenskega naroda.

Da se Rupnikovi švabobranci borijo tesno pove-
zani z nemškimi bandi ti nam jasno pokaže "sveča-
nost" domobrancev v Ljubljani. Med nemškimi vojašk-
mi zastavami, med zastavami SS oddelkov so švabo-
branci prisegli, da se bodo zvesto borili z nemško
oboroženo silo pod poveljstvom vodje Nemčije SS
oddelkov in nemške policije.

Kar se tedaj borijo za slovenski narod? Kar se
nemške bande borijo za slovensko ljudstvo? Slopecu
mora biti jasno, da je to le poslek v oči. Nemški -
banditi se borijo proti slovenskemu narodu, proti
Narodno osvobodilni vojski. In tako so tudi šva-
bobranci največji zavozniki nemškega fašizma, bo-
rijo pod poveljstvom Hitlerja SS oddelkov nemške
policije proti lastnemu narodu in njegovi Narod-
no osvobodilni vojski.

Tovarišice! Tako morate odgovoriti vsem tisti-
m, ki vas hočejo z lažnjivo propagando, da se domo-
branci borijo za slovenski narod, spraviti na pot,
po kateri stopa izdajalska bela garda.

Slovenke moramo poznati kot borca za boljše
bodočnost nas in naših otrok samo našo partizan-
sko vojsko pod vodstvom marsala Tita, kot našo -
sintno sovražnike pa nemške bandite in njihove
plačane podrepanike švabobrancelj, pod poveljstvom -
Judoža Rupnika.

Bliža se dan rešitve za slovenski narod, bliža
se dan svobode. Toda z dne-vom svobode bo prišel
tudi dan obračuna. Neusmiljeno bomo obsodili ti-
ste, ki so danes pod nemškimi zastavami vžeje s
tistimi, ki nosijo noče krvave od nedolžne krvi
naših mater, očetov, bratov, sestra in otrok, s tisti

mi, ki jim obleke dišijo po dimu naših domov in va-
si.

Dan obrečuna je blizu - krivico bomo neusmil-
jeno kaznovali.

POZIV

ORGANIZACIJE SPÉZ NA PRIMORSKEM.

Prage tovarišice!

V sedanjem trenutku, ko je dosegla naše narod-
na osvobodilna borba tisto stopnjo, ko si sloven-
ski narod zavéenja graditi svoj bodoči dom, so pot-
rebna nova in nova denarna sredstva. Potreben je -
denar za vzdrževanje vojske, za organiziranje ci-
vilne apro isacije in za druge najne potrebe naše
uprave. Pohodki in davkov, prisilnih dajatev in pro-
stvoljnih prispevkov daleč ne zadostujejo, da bi iz
njih krili rastoče potrebe. Zato je potrebno, da mo-
biliziramo tisti denar, ki leži neizrabljen na te-
renu, zakopan v raznih skrinjah, kateri ne koristi
prav nihogar, niti lastniku niti narodni skupnosti.
Potrebno je, da si zadamo nalogo, da ves ta denar,
ki ga je na Primorskem še na desetine milijonov,
mobiliziramo za našo narodno osvobodilno borbo, za
kritje vseh potreb, ki nastajajo v zvezi z gradnjo
naše narodne oblasti.

V ta namen moramo izvesti najširšo posojilno
kampaño. Izvedli jo bomo v okviru tekmovanja, ki
ga je razpisal Izvršni odbor Osvobodilne fronte.
Tekmovale bodo vse naše organizacije in posamez-
niki, kdo bo nabral več posojila svobode.

Tovarišice!

Izkažimo se panovno! Božično paketno akcijo
za partizane v nabiralnem mesecu za naše bolnice
so primorske žene in dekleta pokazale predanost-

naši sveti borbi. Primorska žena je vedno in povsod držala prapor naše borbe. Ni je bilo naloge, ki je ne bi vestno izpolnila. In tako mora storiti tudi sedaj! Naša organizacija bo tekmovala z organizacijo ZSM in s terenskim odborom OF, naše žene in dekleta bodo tekmovala kot posameznice. In prav zato se mora v nabiranju posojila ponovno pokazati, da hoče SPŽZ organizacija čimveč doprinesti k izgradnji domovine v kateri bo našla slovenska mati srečo sebi in svojim otrokom.

NAŠA ORGANIZACIJA MORA NABRATI NAJVEČ POSOJILA
NAŠA ORGANIZACIJA MORA BITI PRVA!

Smrt fašizmu-svoboda narodu!

Pokrajinski odbor SPŽZ
za Slovensko Primorje.

ANGLEŽI občudujejo
jugoslovanske partizanke

Med materijalom, ki so ga metela angleška letala s padali primorskim partizanom, je bilo tudi mnogo angleških časopisov, ki poročajo o našem narodno osvobodilnem gibanju in o naši Narodno osvobodilni vojski Jugoslavije. Naše žene bo gotovo zanimalo, kaj pišejo na Angleškem o partizankah. Claire Hallingworth, posebni dopisnik časopisa "Western Mail", je priobčila dne 22. januarja 1944. članek z naslovom: te žene nimajo časa za ljubezen.

15% naših vojakov v prvi bojni črti predstavljajo žene" je rekel polkovnik Vladimir Dedier. "Imajo mnogo velikih prednosti. Vse so odločne, nepopustljive, ker so skoraj vse izgubile svoje može zaradi nemških akcij.

Bolj potrpežljive so in bolj vstrajne kakor mož ki vojaki in so pripravljene radevolje čakati v

zasedi tudi en ali tri tedne, da le iztaknejo tistega nemškega oficirja, ki smo ga hoteli spremiti s sveta.

Najvažnejša prednost ženskih vojakov pa je ta, da pojedó polovico tega, kar poje možki vojak."

Polkovnik Dedier je dostavil, da je bilo spočetka leta 1941 med ženskami zaradi pomankanja izvežbanosti in zaradi njihove fanatične želje po uspehu zelo mnogo žrtev. Zdaj so povprečne žrtev-tolike kot med možmi. Razumljivo je, da jih je sprejetih v pravo vojno službo samo malo izmed tistih ki se prijavijo prostovoljno za službo v bojni črti. Tiste, ki niso dovolj močnega in trdnega zdravja da bi prenesle tritedenski kurz, ki se vrši večinoma na prostem v snegu in s samo polovično hrano porabijo za bolničarke ali kuharice na polo-žaju. Politični častniki in komisarji, ki so pogosto ženske obračunavajo s tistimi, ki ljubinkajo in potem nikoli ne ljubinkajo več.

Najvišji čin, ki so ga ženske v vojski doseg-le je polkovnik, toda ženske, ki so politični funk-cionarji, so dosegle čin brigadnega generala.

Junakinje

Podajamo dva značilna primera žen - bojevnic Ranka je zdaj stara 21 let. Šla je v partizane s svojim bratom leta 1941. Njenega brata so ustrelili Nemci, Ranka pa je bila ranjena, ko so pognali v zrak nemške toverne kamijone tik pred Beogradom.

Ranki so odrezali nogo brez narkoze zaradi pomankanja potreščin za razkuževanje se je ra-na zagnojila. Trikrat so ji zaradi gnojenja nora-

ŽIVELA JUNAŠKA NARODNO OSVOBODILNA VOJSKA JUGO-SLAVIJE, KI UNIČUJE NEMŠKE FAŠISTIČNE OSVAJALCE !

li skrajšati nogo in vedno znova se je vrnila k svoji četi. Zdravniški pripomočki, ki so jih partizanom poslali iz Anglije in Amerike, so ozdravili Rankino gnojno nogo. Dali so ji konja in zdaj že spet poveljuje svoji četi.

V zadnjih bojih v Črni gori je ranka ustavila umik partizanov s tem, da je jezdila svojem konju skozi najbolj smrtonosni ogenj in kričala svojim četam, naj ji sledijo.

Druga junakinja je Vuka Micunović, stara 20 let ki poveljuje četi. Zunaj močno utrjenega mesta Livna so se umikale partizanske sile zaradi pomanjkanja municije. Vuka je ustrelila šoferja in spremeljevalca nemškega oklopnega avtomobila, ki je vozil municijo in je voz odpeljala k svoji četi, ki je uporabljala nemcem zaplenjene brzostrelke.

Tako je Vukina četa napadla in je predrila zunanje obrambne črte. Sledila so ji druge čete in v osmih urah je bilo mesto v partizanskih rokah.

Vuka je izjavila, da svoje pravo ime lahko pove, ker so Nemci pobili že vse njene sorodnike.

PRIPOMOKE PODPRITE MOBILIZACIJO!

Vsi izgledi zadnjih dni kažejo, da stojimo pred odločilnimi dogodki. Rdeča Armada, zaveznici Anglije in Amerika se pripravljajo na skupni udar, ki bo strl in pokopal za vedno nemškega okupatorja in z njim vred tudi vse njegove pomagače. Jugoslovanski narodi bodo zadihali v svobodi. K temu veličastnemu udarcu pa morajo pripomoči vse svobodoljubne sile in prav zato stoje tudi pred našo Narodno osvobodilno vojsko te naloge. Izpolnila jim bo tem lažje čimbolj bo močna, čimveč dobrih borcev bo štela. Za dosego tega cilja bodo operativne edinice - edredni, brigade in zalodna vojska - izvedle pa =

novno mobilizacijo vseh za orožje sposobnih mož =
Tovarišice!

Naša sveta dolžnost je, da to mobilizacijo v
polni meri podpremo. Nagovorimo svoje moške, sinove,
brate, prijatelje, naj store svojo dolžnost do last
nega naroda, naj gredo tja, kjer je danes edino pra
vo mesto poštenega Slovenca - v partizane!

Poiščimo skrivače, ki se odteg. jejo borbi za ob
staj našega naroda in s tem očitvidno podpirajo smrt
nega sovražnika nemške bandite in domače izdajal
ce. Danes je 12 ura, da se odložiš svojemu narodu.
Vsak Slovenec se mora zavedati, da ga bo narod kli
cal na odgovor: "Kaj si storil v najtežjih dneh za
svoj narod?"

Tovarišice, ponovite vsem za orožje sposobnim -
možkim izjavo, ki so jo izrekle delegatke na prvi
pokrajinski konferenci primorskih žena: " Moški
naj gredo v partizane, vse delo na terenu bomo o =
pravile same!"

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

Pokrajinski odbor SPŽZ
za Slovensko Primorje.

Prvo pismo.

Pišem ti prvo pismo. Komaj par dni je, odkar si
odšel, a toliko reči bi ti rada povedala. Vse ono,
kar sem pozabila ob slovesu. - Težko sem te dala.
Borila sem se v notranjosti sama s seboj, saj si
mi edini sin; saj si mi oče in mati, sestra in brat,
nobenega človeka nimam razen tebe na svetu. In ti
imaš komaj 15 let. Res je, da si velik in močan, da
si videti dve, tri leta starjši, da si v teh treh
letih vojno preživel marsikaj hudega, kar to je
deloma zresnilo - a vendar si še vihrav otrok, ki

nima pravega pogleda v svet.

Videl si, da se je dvoje sil borilo v meni in vedel si, da ne smeš odnehati s prošnjo, ker bo tvoja prošnja zmagala. V trenutko največjega oklevanja sem se spomnila na sončen aprilski dan 1941. leta. Stali smo na celjski postaji. V dolgih, ravnih vrstah je bila vsa soška legija sestavljena: iz samih dobrovoljcev, ki so se zbrali, da bi branili domovino in da bi iztrgali iz rok italijanskih - fašistov ljubljeno in oboževano primorsko zemljo.

Nikogar ni bilo na postaji razen nas in službujočih železničarjev, kakor da se niso upali priti celjani da bi pozdravili svoje primorske brate, ki so živeli med njimi eno, dve desetletji in ki odhajajo danes v borbo, da bi se vrnili v domovino. Vsi so v pričakovanju nečesa groznega, ki se - bo nenadoma razlilo po ulicah. Zapirali so se v svoje domove, kakor da bi se s tem obranili tiste ga zla, ki prihaja, ki pa ga še ni nikjer a vendar ga vsakodo že sluti. Na peronu je sto in sto grl prepevalo: "Reka, Trst, Gorica." Njihova pesem ni našla odmeva.

Poleg mene je stal mlad fant skoraj še otrok. Niti opazila ga nisem, dokler ni stopila k njemu - še mlada v črno oblečena žena. Bila je njegova mati. Postala sem pozorna. Ona pa se je za trenutek odtrgala od svojega sina, okrenila se k meni in mi rekla v krasni srbščini: "Tudi vi greste z nami. Za Veliko noč bo izpolnil moj sin 16 let. Moje darilo za njegov rojstni dan je dovoljenje, da sme oditi k dobrovoljcem. Toliko me je prosil. Tudi moj mož je bil dobrovoljec a on mi je umrl in sedaj sem sama s tem sinom. In dodala je: " Sedaj gre z vami. Bodite vi sedaj njegova mati; "na to mater sem se spomnila tisti dan. Bila je Srbkinja a pustila je svojega edinega otroka v vojsko, da

se pojde boriti za kos slovenske zemlje. Kot Slo = venka in Primorka ti nisem mogla več braniti. Le vprašala sem te še enkrat, če si res srečen in če greš res rad. Sama pesem je bila v tvojih očeh in en sam nasmeh na ustnicah, ko si mi odgovoril: "Rad grem, res grem rad in srečen sem, kakor še nikoli. Hvala ti mama, ker si me pustila." Naglo si se poslovil, kakor da bi ne bilo več časa za to. Nadel si nahrbtnik na ramo in odkorikal kakor na svadbo.

Šlišala sem, da ste se odpeljali z avtom nekam daleč. Moja misel te spremlja po vseh belih cestah in samotnih gmajnah. Še nikoli ni bila toliko s teboj kakor te dni. Vidim te, kako si bil majhen in kako si doraščal. Mirna sem, ker sem v teh redkih dneh, ki so nama bili v zadnjem času dani in sva bila skupaj, spoznala, da ti je globoko v duši ostalo vse, kar sem ti dobrega v nežni mladosti sadila vanjo in kar sem gojila toliko let. Vem, da se boš med partizanskimi tovariši in v trdem življenju parti zanolov dogradil v človeka, da boš dobil vzgoje, katere bi ti ne mogla dati nobena šola, noben študij, ki jo lahko da samo borba.

Bodi ponosen, da si član slavne Titove armade, ki se ji divi ves zavezniški svet; vojske, ki je uničila včeraj italijanske fašistične krvnike in ki bo jutri osvobodila vso domovino. Skrbno pazi, da bi je ne umazal z nobenim nepremišljenim dejanjem. Svojim tovarišem bodi dober tovariš! Če bi te ne bilo nazaj bi mi bilo hudo, če bi zvedela kaj slabega o tebi bi mi bilo še težje. Misli na vse to, in vedi, da je vedno s teboj tvoja

mati.

=====

ŽIVELO OBOROŽENO BRATSTVO JUGOSLOVANSKIH NARODOV!

=====

Mobilizacija

(Dopis)

Vesec na nebu je raztezal svoje žarke po naših briških hišah in vaseh. Skupina mladeničev na vasi je prepevala partizanske pesmi. Nenadoma zaslišimo - več težkih korekov. "Partizani so", zašepeta nekdo. "Hej, naš domači partizan Miljo! Kaj te je prineslo in v takšni uri?" "Mobilizacija, fantje! Bliža se konec; mislim, da vam sedaj ne bo predolgo do naše končne zmage. Naprej!" Nato jim razdeli pozivnice. Moj brat Ivan se mu oglasi: "Pa zame ni nič pozivnice," je vprašal. Tako rad bi odšel z vami v partizane! "No, mu odgovori tov.," saj se lahko prosto voljno javiš, re-s si zaveden in pošten dečko."

Že zjutraj 7. t. m. se je brat odpravljel. Pa mama začudeno vpraša: "Kam pa danes?" "Mama jaz grem v partizane!" "Kaj se ti meša? Saj si še premlad, saj osemindvajsetega letnika še ne mobilizirajo!" Nato pa brat odgovori: "Saj prav zato se hočem pokazati zvestega prostovoljca in hočem predvsemi - tisti, ki so sinoči dobili lihtke, iti prej v bataljon!" In res je brat z velikim navdušenjem odkora kal z doma s partizanskim pozdravom in vsklikan - jem za svobodo, v boj do končne zmage.

Smrt fašizmu - svoboda narodu!

sestra Darja.

Dopis z G o r i š k e g a.

Danes je leto dni, ker sta dve moji hčerki v partizanih; zato sem napravila malovečerjo, katere se je udeležila samo ena hčerka z nekimi tovariši in tovarišicami. Tovariš je lepo zapel par priljubljenih partizanskih pesmic.

Bog vas živi, naši tovariši in tovarišice!

Pozdrav tovarišica mati.

Prvi maj

Na predevečer so po naših vaseh zgoreli krosovi. Zbrali so se vaščani in v krogu prepevali prelepe partizanske pisme. Po silnem navdušenju in prepevanju so se odpravili k počitku. Bilo je še skoraj temno, le polagoma se je tema umikala nastopajočemu dnevu. Po vasi so hitela urne postave in pozdravljale naše mamice, ki so vedrih lic odpirale hišna vrata in začudeno in z veseljem opazovale nevsakdanji prizor. Po zidovih in po stenah vse polno letakov, tu pa tam zastavo. Bil je krasen spomladanski dan, a kljub temu da je bil delavnik, so se vaščani praznično oblečeni sprehajali po cestah in z veseljem odzdravljali tovarišem, ki so ravno kar prihajali. Pozno popoldne je na vasi završalo, mlado in staro, vse je drvelo na cesto. Prihajala je v vas četa z godbo in zastavo na čelu. Ob viharnem navdušenju, ob nepopisnem veselju vseh pri-
sotnih so naši junaki strumno korakali. Prihitela sem na cesto, gledala sem naše hrabre fanté kako ponosno korakajo, ponosno, ker jim je na čelu vihrala krasna zastava. Zastal mi je korak in mesto, da bi vzklikala sem nemo stala in solze sreče in veselja so mi vrole po licu. Napravili so obhod po vseh bližnjih vaseh in vsepovsod so bili sprejeti z nepopisnim veseljem. Z vzdignjenimi pestmi so vaščani vsepovsod spremljali naše fante in njihovi obrazi so pričali, kako so ginjeni.

Zvečer je bil v lepo okrašeni šolski dvorani miting. Tovariš Vojimir je v lepem govoru označil pomen današnje borbe in spodbujal ljudi k čim večjemu delu in požrtvovalnosti. Po končanem govoru so deklice prav lepo in prisrčno deklamirale pomembno deklamacijo. Peli smo partizanske pesmi. Vaščani so pripravili tovarišem okusno večerjo. Ob splošnem veselju in razigranosti se je razvila nato res lepa in dostojna domača zabava.

Smrt fašizmu - vsobodo narodu!

Kraška Nuša.

TISTI, KI SE BORIJO ZA "VERO"

ROPAJO PO NAŠIH CERKVAH.

Nekega meglenega dne so okoli 7 ure zjutraj pri drveli v našo vas nemški banditi in njihovi podrepniki švabobranci. Bilo jih je kakih 80. Razpršili so se najprej po vasi in nam kazali svojo "veliko kulturo". Pobrali so nam perilo, zabelo, meso in sploh vse, kar je dišalo požrešnim želodcem.

Dva od njih pa sta se prikradla v cerkev in pričela z orožjem, katerega se drži nedolžna kri naših mater in otrok, ropati cerkveno imetje. Prvi je razbil nabiralnik pod kipom sv. Antona, štel denar, stal sredi cerkve in ogledoval okrog sebe, kaj mu še ugaja. Drugi pa je z bajonetom izvrtal luknjo v drug nabiralnik pri kropilniku in tudi tega je izpraznil. Izmaknila bi bila gotovo še kaj, da ju niso klicali njihovi kamerati.

Tako in še mnogo grše delajo "branilci Kristu = sove vere" - izdajalski švabobranci z denarjem, ki ga naše ljudstvo daruje za cerkvene potrebe.

Tovarišica z Goriškega.

Tovarišice! Takih in podobnih primerov bi vam lahko naštel mnogo. Nešteto cerkva je na Slovenskem, ki

so postale žrtve tistih, ki na vsakem koraku pov-
darjajo, da se borijo za to, da bi rečili vero, kate-
ro "hočejo uničiti partizani." Da izropajo samo de-
nar to so le malenkosti. Poslužujejo se mnogo huj-
šega barbarstva. Pokradejo zlate kelihe, raztresajo
po tleh blagoslovljene hostije, oropajo cerkev vse
ga kar je zlato in trgajo mašn-a oblačila za čev-
ljarice.

Tovarišice, po dejanjih moramo soditi pa bomo -
jasno videle, da se Rupnikovi švabobranci le pod -
krinko vere borijo proti partizanom, v resnici pa
se kot glavni zavezniki nemškega fašizma borijo -
proti slovenskemu narodu in ga izdajajo na vsakem
koraku.

Lanko je videti razliko med našo partizansko -
vojsko, ki se bori res za svobodo slovenskega ljud-
stva in zato spoštuje tudi naše cerkve ter med iz-
dejaleko švabobranksko bando, ki za judeževe groše
prodaja svoj narod. Zato ne nasedajte lažnjivi pro-
pagandi belogardistične kuge!

TO SO DELA ŠVABOBRANCEV IN NEMCEV

Pre 16. februarja se zasliši glas po naši vasi:
Nemci gredo - nemci gredo! To je bil strah kakor
pred divjimi Huni. Pridrveli so v vas kakor razdiv-
jane pošasti a niso se ustavili. Kako smo se oddah-
nili, ko smo slišali, da s svojimi vozili drviijo na
prej; mislili pa smo si: uboga vas, kjer se ustavijo
Naše matere so se pogovarjale: za danes smo se jih
rešili -, hvala Bogu!

V popoldanskih urah, ko smo že vse skrite stva-
ri dali na svetlo zaslišimo po cesti iz sosednje
vasi, odkoder so prej šli Nemci, da se hinavsko po-

mika proti naši vasi voz, v katerega je bilo vpreženih par grdih kljuset. Nikdo ni mislil, da bi to bili Nemci. Ljudje so bili pri svojem delu brez skrbi. Švabobranci in Nemci pa so se približali vasi in spustili tri topovske strele v najlepšo hišo v vasi. Sedaj so si mislili, lahko korakamo v vas, saj smo uničili vse Slovane in tudi partizane. Nato pridirja cela kolona z vozili v vas. Pot so si seveda delali s težkimi strojnici; med tem so ustrelili enega svojega hlapca Mongola. Ko je vsa drhal bila že v vasi so začeli ropati in pobijati vse, kar jim je bilo najboljše: kokoši, slanino, gnati, jajca, moko, riž, pašto, in žive prašiče, mnogo različnega perila in oblek. Oficirji so pri vozovih čakali in ljudi to = lažili, da Nemci ne krađejo. Ko so vse naložili, so odšli in se jezili, da naši ljudje niso dovolj gostoljubni.

V naši mali vasi smo imeli že večkrat take goste. Sedaj se pa zdi, da so jo dovolj že oropali in se ne ustavijo več v naši vasici. A mi pa tembolj skrbimo za naše junaške partizane, ki so nam že sko raj priborili zaželeno svobodo.

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

Tovarišica kraška Jucka.

— NAŠE PRIREDITVE —

S tovarišicami smo prejele vabilo, da bi se udeležile mitinga in kulturne prireditve, ki se je vršila tam nekje v sredini briškega okrožja.

Dan se je že nagibal, pot je bila dolga, toda radost, ki se je v naših srcih zbujala ob pogledu na vabilno pisemce, je premagala vse težave, vse ovire. Takoj smo enoglasno privdile, da smo pripravljenem pot.

Ko smo čvrsto stopale po mehki, samotni stezi

cah, je vladala prijetna tišina. Le tu pa tam je zašumelo listje pod lahkimi koraki veselih tovarišic. Nad nami se je v gostem vejevju spreletavala gozdna ptička pevka ter s svojim srebrno zvonkim glasom prepevala večerni pozdrav. Pa opazujem svoje tovarišice. Z vedrim čelom z nasmehom na ustnicah, z očmi uprtimi v daljo, toda tihe in zamišljene stopajo z brzim korakom proti svojemu cilju. Kakšna misel jih vendar navdaja, da s takim veseljem stopajo po samotni hosti ob tihi večerni uri? Zakaj se jim tako mudi? Vem, saj poznam predobro svoje tovarišice. Poznam jih, kako radi prirejajo kulturne večere, vem s kakšnim zadovoljstvom se odzovejo takim prireditvam. Vesele so in ponosne, ker lahko že sedaj, ko smo v teku najtežje borbe, ko nas stalno zalezuje sovražnik, prirejamo prelepe veselice v pristnem slovenskem duhu.

Ko se približamo svojemu cilju, nas iznenada pozdravi iz misli glasni "stoj!" nismo se utegnile odgovoriti, ko so nas tovariši že poznali in rekli: "Naprej, naprej tovarišice, že čakajo na vas!"

Stopimo v okrašeno dvorano. Oh, tedaj smo se čutile srečno. Tu slovenske zastave, tam slike tovariša Tita, tam slika tovariša Stalina, pa spet drugje napisane naše parole.

Vsi smo težko pričakovali, kdaj se začne. Nato je tovariš komandant s svojimi četami razvil slovensko trobojnico. In vsi smo zapeli našo himno "Naprej zastava Slave." Sledil mu je govor tovariša. Ne bom opisovala vsebine govora, le to moram poudariti, da njegova jasna, odločna beseda, ki je odkrila vse po vrsti, od začetka partizanstva pa do danes, je segla in prodrla slehernemu poslušalcu v dno srca. Marsikateremu, ki je bil morda še zakrknjen do naše borbe, je resnična beseda o velikanskih partizanskih uspehih in slednjič o gotovi naši zmagi, razpodila m*

manjši strah in dvom. Sledilo so razne deklamacije v katerih so naša dekleta oživale misli in želje naših pesnikov, ki so že pred stoletjem klicali k slogi in bratstvu. Krasne govore, slike in pesmi, ki so iz stotih grl donale in se razlegale tja skozi vas, vam niti popisati ne morem.

Vse igrice in plesi v narodnih nošah, ki smo jih priredile, so navzoče zelo razveselili. Na koncu pa smo seveda imeli kratko plesno zabavo.

Ker smo imela daleč do doma, smo morale prenočevati pri tovarišicah v tej vasi. Drugo jutro, ko je sonce vzhajalo, smo se zbrale sredi vasi. Odhajale smo proti domu. Vrhovi planin, ki so se topili v zlatih jutranjih sončnih žarkih, so odmevali v zvočnih naše radostne pesmi, ter se izgubljali tja v hladno senčnato dolino.

Branka.

P O H V A L O

izrekamo tovarišicam kraškega okrožja, ki so v našem mesecu za naše ranjene borce nabrale ogromno blaga.

Ko so vsled zaprek okupatorja prispela poročila iz kraškega okrožja prepozno, nisimo uspeli teh tovarišic moglo objaviti v prejšnji številki "Slovenke".

Tovarišice kraškega okrožja, le tako požrtvovalno naprej, da boste čim več doprinesle svobodi naše domovine, katere ni več daleč.

Smrt fašizmu - svoboda narodu!

Pokrajinski odbor SPZZ
za Slovensko Primorje.

=====

NAŠA PROSVETA JE OROŽJE PROTI NEMSKO FAŠISTIČNE MU MRACNJASTVU!

TUDI I S T R A N K E SOL SE ODREZALE.

(Iz poročila okrožnega odbora SPŽZ za Istro)

Teden dni pred velikonočnimi prazniki smo na pobudo okrožnega odbora OF predlagale vsem rajonskim in terenskim odborom SPŽZ prostovoljno akcijo za zbiranje velikonočnih paketov za naše borec Bil je nepričakovan odziv. Žene v nekaterih rajonih so naravnost pričakovale te direktive. Z največje skrbnostjo in ljubeznijo so pripravljale darila. V neki rajon, ki je že sam na sebi roven in so že vse kar so imele dale za naše ranjence v nabiralnem mesecu, te direktive nismo poslale. Ko pa so te žene zvedele, da SPŽZ drugod pripravlja darila za naše partizane, so kar same organizirale to akcijo in same našle vezo za odpošiljanje.

S tovarišico smo bile na delu v neki vasi, kjer je bilo rajonsko zbirališče tega materijala. Proti večeru so žene in dekleta prihajale s polnimi jerbasi. Kako ginljiv prizor je bil gledati žene, ki so prišle vse trudne in oznojene po par ur daleč a veendar srečne, da so mogle tudi one pogostiti svojo vojsko za veliko noč. Po tradicionalni istrski navadi so prinesle jerbase pregrnjene z belim prtom. Ko smo jih pohvalile so rekle: "Vse to radi naredimo, samo, da bi se naši možje in sinovi z zmagovo ovenčani po končani borbi vrnili v osvobojeno Istro!"

V vsakem zavitku je bil velikonočni "žegen": posuša, pirhi, kosček suhega mesa, klobase, vino itd. Teh različnih dobrot je bilo 2141 kg.

Ob tej priliki so obdarovale tudi pogorelce in žrtve fašističnega terorja ali pa revne družine - partizanov. Obdarovane žene so se s solzami v očeh zahvaljevale za vse kar so prejele.

Tovarišicam Isterskega okrožja izrekamo za tako, požrtvovalno delo vse priznanje in upamo, da bodo svojo ljubezen do naših partizanskih borcev in predanost naši sveti borbi še stopnjevale.

Pokrajinski odbor SPŽZ

TOBAK PREJETA

70144

Tobak je neka vrsta rastlin, katere napravi velik dolčas strastnim kadilcem seveda le takrat, kadar ga ni! V naši bolnici se nahaja tovariš kadilec hudo ranjen; v največji bolečini stoka nekaj - nerazumljivega. Tiho stopi k njemu tovarišica in ga vpraša, kaj je tako hudega; saj navadno ga rana ne boli tako hudo. Milo odpre oči in zaprosi "malo tobaka." Težko je bilo zdravnicu, ker mu ni mogla ustreči. Bila pa je ura okrog sedmih, tedaj navadno prihaja naš kurir; tudi danes je prišel točno toda z večjo naglico, tako, da smo mislili že na hajko in na sovražnika, ki se menda približuje. Ne, nasprotno, prišel je z novico, da so na poti k nam že paketi naših tovarišic, ki vsebujejo več tobaka. Te novice je z veseljem sprejel tudi naš najtežji ranjenec, tako z veseljem, da ga je takoj nehala boleti rana. Bolečine pa so popolnoma; popustile prihodnji dan, ko je v resnici dobil po daljšem času cigareto. Isto se je zgodilo tudi z marsikaterim drugim bolnikom.

Zdravo drage tovarisice, dobro ste se odrezale!

Ranjenec v SVPB.

ZAHVALA VOJSKE

Štab III.SNOUB "Ivana Gradnika"

Na položaju 11.IV.1944

V prvo se Vam vsi tovariši in tovarišice III . SNOUB "Ivana Gradnika" srčno zahvaljujemo za vos - čila in vse dobrote s katerimi ste podprle naše brigado. Ne moremo vam opisati zadovoljstva naših tovarišev ob sprejemu vaših iz katerih je jasne razvidno sodelovanje, sočustvovanje in požrtvovanje našega naroda v odnosih do partizanov. Vidimo , da se zavedate, da smo mi tisti, kateri branimo domovino, dom in družino. Da smo mi tisti, kateri se borimo z rano ob rani z brati Srbi, Hrvati, Črnogorci in Macedonci za veliko federativno Jugoslavijo, na temeljih bratstva, enakosti in svobode. Da zidovi naših trupel padlih tovarišev zrtavajo našo lepe domovine.

Ni nam bilo težko trpeti po temnicah - fasis - tičnih. Posebno pa sedaj nam ni težko gledati smrti v oči, kajti za seboj imamo zdrav in zaveden narod, kateri budno pomaga v vsah ozirih naši vojski.

Tovariši in tovarišice!

Strnimo se v eno celoto v idealih in dejanjih, da bodo naši cilji bližji. Gremo naprej z dvignjenimi glavami in ponosom, saj smo postali enakepravni in spoštovani člani svetovne družine. To pot nam jo načrtala Komunistična Partija Jugoslavije a mi vsi smo jo dosegli z odprto oroženo vstajo in borbo zoper okupatorje in njegove opričnike.

Ne odnehajte! Delajmo vedno več in vstrajnejše. Naj nas ne prevzame misel, čes, dovolj smo naredili. Naša borba prihaja do viska.

Svoboda prihaja. Glavni porok k temu je ustanovitv SNOS. Prve sadove že uživamo.

Smrt fašizmu - svoboda narodu!

V.D. politkomisar:

V.D. komandant kape

Franko Ivan-Istok.

tan: Marijanovič Ratko

ŽIVLJENJE POD OKUPATORJEM

9.IV.1944.

Še vedno nas teži okupatorski jarem. Z zavistjo v srcu gledam na osvobojene hribe, kjer zveni pesem svobode, med tem ko nad nami v dolini še vganja teror ta kruti sovražnik.

Minule dni je zopet razlil svoje sovraštvo do nas, ko je odpeljal številne tovariše in tovarišice, ki so delali na terenu. Tudi za to mu hočemo poplačati! Posebno zadnji čas smo podvojili listkovno akcijo ter ga opozorili, da mu bomo na vsako njegovo zlo dejanje odgovorili z učinkovitim protisredstvom. - Lepega dne se znajdejo naši letaki takorekoč v njihovih postojankah. To je pa že preveč za njihove pojme. Zavedajo se dobro, da je vse pošteno slovensko ljudstvo tesno povezano v skupni borbi za osvoboditev slovenskega naroda.

Naj navedem le primer, ki se je nedavno dogo = dil v bližnji tovarni. Delavcem so zapretili, da jih bodo decimirali, če bi se v prihodnje še pojavili letaki v tovarni. Toda že naslednji dan jih je bila tovarna znova polna. Svoje grožnje pa vendar niso izpolnili. To je vsekakor zgovoren dokaz njihove nemoči. Pred dobrim letom bi čisto drugače ravnali. V času ko je ošabni Fric oholo koracal po zasodnih deželah kot da bi bilo njegove za večno.

Ni dolgo od tega, kar sem srečala četo izdajalcev, takozvane domobrance. Kaka razlika med temi in med našimi partizani! Med-tem ko ti izdajalci hodijo kot zločinci, ki so jim pogledi uprti v tla, ker ne morejo pogledati v obraz poštemu Slovencu, so misli naših partizanov strnjene v en sam cilj - v zmago, svobodo našega naroda. Z veselih obrazov se jim lahko čita ljubezen do domovine, pripravljeni so zanje žrtvovati tudi svoje mlado življenje, samo da resijo okupatorskega jarma naše prelepo slovensko zemljo.

Večkrat sledim s pogledom z okna svoje sobe tevarišem, ki gredo preko Soče. Prisluškujem, ali se jim morda približuje sovražna patrola. Vsa srečna grem spat z zavestjo, da je tudi to pot srečno šlo.

Ko poslušam ob večerih šumenje soških valov, se mi zdi, kot da mi šepetajo s skrivnostnim klicem: Pridi ti slovenski fant in dekle, da preženeš kruha tega sovražnika, ki skrni in uničuje to našo ljubo domovino.

Tovarišica Slovenka.

Na položaju 13.IV.1944.

OKROŽJE BRINI OBDAROVALO NAŠE PARTIZANE ZA VELIKO NOČ.

Po setindvajsetih letih suženjstva pod fašističnim terorjem smo prvič letos praznovali velikonočne praznike skupno z narodno osvobodilno vojsko. Z velikim navdušenjem so naše žene sprejele predlog @.O. SPŽZ, naj napravijo velikonočna darila našim

borcem in so se v polnem številu odzvale pozivu. Iz vseh rajonov so prispeli obsežni zavitki okrašenih zastavami, ki so vsebovali skupno 2000 kg. maslenega kruha, mesa, veliko število piringov raz = ličnobarvnih, kakor tudi kruhov okrašenih z znaki in napisi: rdečo zvezdo, živel tov. Tito, živel OČ, živel tovariš Stalin, živel svobodna Slovenija, voščila za velikonočne praznike itd. Tovarišice so opazile s kakšnim navdušenjem so tovariši borci izkali v zavitkih pisemca z velikonočnimi vošči = li. Bili so prijetno presenečeni radi velikodušnosti naših žena, ki se tudi na svoj način, a nič ^{manj} kot oni požrtvovalno borijo za osvoboditev slo = venskega naroda.

Največje priznanje pa moramo dati ženam rajo na P., ki so se prav dobro izkazale. Okrastle so voz, s katerim so peljale darila z zelenjem in slo venskimi zastavami, ter poklicale duhovnika, da je blagoslovil velikonočna darila.

Pripomniti pa moramo, da so tudi naši pogorel ci iz rajona Pr. poslali vsak svoj zavitek našim borcem. S tem so pokazali, da kljub vsej siromaš = čini nočejo biti zadnji.

Na sam praznik, kjerkoli so se pojavili parti zani, so jih naše žene povabile v svoje domove in jih prav dobro postregle, tako, da so se res poču = tili prav domače.

Svoboda.

POMAGAJMO DRUG DRUGEMU!

(Dopis z Goriškega)

V naši vasi živi žena, stara okoli 56 let. Moč na žena, velike postave, dobrega srca. Mati petih si nov! Stri so bili pri vojaki pod italijansko vla =

do poklicani že preden se je v naši vasi razvilo partizanstvo; peti sin, ki ima bolno nogo pa je bil v zaporih zaradi domačega izdajalstva. Za partizane se je od vsega početaka zelo zanimal.

Ob propadu Italije so se ostali štirje si novi vrhili in takoj odšli v partizane. Enake pameti je bila njegova mati, takoj je spregle = dala in spoznala zakaj se borijo naši partizani. Pomagala jim je na vse načine, bodisi z jedili ali oblačili. Brezsrčni divjaki so ji pokrali - ves živež, vzeli radio in sama jim je morala peljati v kasarno. Seveda so ji ponudili nakaznico za živež, ali ni je sprejela, temveč jim je odgovorila, da tudi tako ne bo zavolje tega poginila. Težko ji je bilo pri srcu, vprašala se je kako bo sedaj pomagala našim partizanom? Danes ga ni kruha na njeni mizi, dasi je pridelala 7q pšenice in precej ječmena. Ko sem to videla sem sklenila, da ji sosedje moramo pomagati, kolikor je v naših močeh. Izkazati se moramo tovariše na vsak korak.

Tovarišica Marička.

Komanda istrskega vojnega področja
Na položaju, 27. IV. 1944.

OKROŽNEMU ODBORU SPZZ BRKINI

na položaju.

Prejmite našo najprisrčnejšo zahvalo za prelepi poklon - za poslane zastave. Spremljale bodo naše edinice na vse njih potih in barvne še trobojnice nas bodo vzpodbujale k novim podvigom. Moči zanje nam bo pa dajala zavest, da spremljajo vse naše delo tovarišice, ki vlagajo

vse svoje sile in združujejo vse svoje napore z našim v čimprejšnjo zmago in dosego zvišenih ciljev naše borbe.

Ob isti priliki vas prosimo, da izrazite našo iskreno zahvalo vsem vaškim in okrajnim odborom SPŽZ za darove, ki smo jih prejeli za velikonočne praznike iz terena. Ti darovi so nam dokazali, s kako nežnimi skrbmi spremljajo tovarišice vse težave našega trdega življenja. Ob teh darovih, za današnje čase tako bogatih, je vsakdo čutil, da tudi tu, čeprav je mor da daleč od doma biva čuteče srce, ki mu lajša ločitev od družine. Še z večjo radostjo pa so bila sprejeta priložena pisma z borbenimi pozdravi tovarišic.

Oprostite, da je zahvala izostala, vzrok temu je preselitev in ureditev novega kantonmana ter sovražnikov vdor, kar nam je vzelo toliko časa.

Smrt fašizmu - svoboda narodu!

Politkomisar:

Dolenc l.r.

Komandant:

sl. odsoten .

IZBOLJŠAJMO NAŠO ORGANIZACIJO

Prav te dni, ko stopamo slovenske žene prvič v zgodovini na volišče in skupno z vso vasjo postavljamo našo narodno oblast, ko enakopravno odločamo v gospodarskih, kulturnih in političnih vprašanjih našega okraja, prav te dni, ko se oziramo nazaj na 8 marec in pregledujemo uspehe našega borbenega praznika - prav sedaj lahko s ponosom ugotovimo, da je naša organizacija opravila svojo dolžnost. Že od vsega začetka je naša organizacija pritegovala k naši borbi - tiste žene, ki so stale ob strani in jih izaktivizirala na kakršenkoli način. Žene so opravljale najrazličnejše delo v osvobodilni borbi. Od najtežjih, najbolj odgovornih poslov v briga-

Gab in političnih odborih, pa tja do nabiralnih akcij za našo vojsko in žrtve terorja, vse to so opravljale žene, vključene v SPZZ. Zajele smo široke množice žena na deželi in mestih in jih vključile v narodno osvobodilno borbo, kar je glavna naloga naše organizacije.

Torej, ob volitvah, ko najbolj občutimo priznanje, ki nam ga je dala Osvobodilna fronta za naše delo, je prav, da kritično premostimo svojo delovno preteklost in da ugotovimo, kje smo delali napake vključno doseženim uspehom.

SPZZ je množična organizacija Osvobodilne fronte. To morajo vse njene akcije izvirati iz potreb borbe, ki jo vodi Osvobodilna fronta. Akcije, ki jih izvaja SPZZ morajo krepiti moč in ugled naše Osvobodilne fronte. Zgodilo pa se je, da je naša organizacija zašla v neakčno sporedno organizacijo z OF, namesto, da bi tesno zrastle z njo v celoti. Včasih je -laško rečemo - zasledovala popolnoma samostojne cilje, ki resda bili v skladu z borbo OF, niso pa krepili OF, temveč so utrjevali SPZZ samo kot samostojno, posebno, žensko organizacijo, kar je napačno. Zgodilo se je n.pr., da so bili ponekod postavljeni odbori SPZZ, kjer krajevnih odborov OF se ni bilo. Namesto, da bi tovarišice, ki so tvorile odbor SPZZ sprejele ta odbor v terenski odbor OF, so celo s ponosom ugotavljale, da imajo odbore tam, kjer jih OF še nima. Ponekod je bilo celo slučaj, da so odbori SPZZ zdravo tekmovali z odbori OF. To ni bilo zdravotekmovanje, to je bilo neumestno, škodljivo, ljubosumno tekmovanje, ki ne rodi dobrega sadu. Namesto da bi naša organizacija krepila OF s tem, da bi ji predajala zgrajene kadre - kar je ena njenih nalog - je čuvala te kadre zase, češ videli boste, kaj premoremo žene. Nastala je resna nevarnost, da bi naša organizacija zašla v feministično organizacijo, to

je organizacijo, ki zasleduje ženske cilje v maščan-
skem smislu ločene od ciljev vsega naroda vse na
rodne skupnosti.

Danes smo žene dosegle enakopravnost ravno s
tem, da smo se borile in se borimo skupaj s tovari-
ši za pravico vsega naroda. Naša borba je borba vse
ga naroda, borba za uničenje fašizma, za osvoboditev
domovine. Zato mora biti naše delo bolj povezano z
delom vse slovenske skupnosti, kar zahteva tudi ne-
kaj sprememb v sami organizacijski obliki naše
SPŽŽ.

Ne bomo imeli več sestankov SPŽŽ, ki bi delali
in sklepali o vprašanjih, ki zadevajo vas, ločeno od
krajavnega odbora OF, oziroma Narodno Osvobodilnega
odbora. Sestajali se bomo in sklepali skupno s celo
vasjo, vsem širokim vaškim odborom. Ravno tako O-
krožni in Okrajni odbori. O akcijah se bomo pomeni-
li s celotnim vaškim odborom. Skupno s Krajevnimi
Okrajnimi in Okrožnimi odbori OF bomo sklepali o
našem delu in poročali o naših uspehih.

Naši odbori SPŽŽ, bodo tako postali močna opora
OF v njenem delu med ženami. Zajeti moramo nove žen-
ske množice, ki so še celo danes izven naših vrst,
zajeti in pridobiti celo tiste, ki so sovražno nas-
trojene napram naši borbi. Vse te žene vključevati
v Osvobodilno fronto in spet in spet pridobiti no-
vih - vse do zadnje - to je naša dolžnost! Tako
pa bo tudi prenehalo ljubosumno tekmovanje za ka-
dre z drugimi organizacijami, posebno z ZSM - saj ima
mo vsaka svoj del-okrog dela - vse pa mora biti
podrejeno našemu glavnemu cilju - naši dokončni o-
svoboditvi, ki jo bomo izvojevali v skupnem boju
pod vodstvom naše Osvobodilne fronte.

